

Risico bij faillissementen

Sinds vijf jaar is er een resolutiemechanisme voor verzekeraars. Dat moet ontwrichtende faillissementen voorkomen. Het instrumentarium is nog niet in de praktijk getest. “Daar zijn we blij mee”, zegt Irene Doelman van De Nederlandsche Bank (DNB). “Maar uit professionele interesse zou ik wel een keer zo'n traject willen doorlopen.”

Irene Doelman (1991) studeerde actuariële wetenschappen en rechten aan de Universiteit van Amsterdam. Ze werkte bij EY en Rabobank en startte in 2018 bij DNB op de afdeling resolutie van verzekeraars. Ze was twee jaar gedetacheerd bij EIOPA als nationaal expert. Sinds begin dit jaar werkt Doelman bij banktoezicht.

Drie jaar geleden werd verzekeraar Conservatrix failliet verklaard, op verzoek van DNB. En dat terwijl de toezichthouder een speciale afdeling heeft om faillissementen van verzekeraars te voorkomen. Maar Conservatrix voldeed niet aan de voorwaarden voor afwikkeling door DNB.

“Resolutie is bedoeld voor grote verzekeraars of voor nicheverzekeraars waarvan het faillissement grote maatschappelijke gevolgen kan hebben”, legt resolution officer Irene Doelman van DNB uit. Groot wil zeggen: meer dan één miljoen polishouders of meer dan één miljard aan technische voorzieningen. De maatschappelijke relevantie van nichepartijen laat zich lastiger omschrijven. Doelman noemt het voorbeeld van exportkredietverzekeringen die tijdens de coronacrisis essentieel waren om de economie draaiende te houden.

MET DE IRRD KUNNEN WE EEN BEDRIJF OP SLOT DOEN: GEEN NIEUWE POLISSEN AANNEMEN EN OUDE POLISSEN LATEN AFLOPEN

Resolutie bij verzekeraars is een relatief nieuw fenomeen. Nederland heeft nu ruim vijf jaar resolutiewetgeving, als één van slechts drie landen in de Europese Unie. Eind vorig jaar is er een politiek akkoord gesloten over een Europese resolutierichtlijn voor verzekeraars: de insurance recovery and resolution directive (IRRD). Die moet de komende jaren door de lidstaten in wetgeving worden omgezet.

“Het is minimumwetgeving waar we in Nederland al grotendeels aan voldoen”, zegt Doelman, één van de twintig mensen die zich bij DNB bezighoudt met resolutie van verzekeraars. “We krijgen er een extra instrument bij. Met de IRRD kunnen we een bedrijf op slot doen: geen nieuwe polissen aannemen en oude polissen laten aflopen. Maar de details zijn nog niet bekend.”

Deze zogenaamde ‘solvent run-off tool’ komt naast de vier andere instrumenten voor de afwikkeling van verzekeraars in financiële nood. De belangrijkste en meest effectieve is het versterken van de financiële positie van een verzekeraar door de claims van schuldeisers en aandeelhouders af te waarden. Daarnaast kan een verzekeraar, of onderdelen ervan, worden verkocht. Er kan een overbruggingsinstelling worden ingezet, die het management van de verzekeraar overneemt. En DNB kan activa of passiva overhevelen naar een speciaal vehikel, zodat de verzekeraar ze niet meer op de balans heeft. De instrumenten kunnen gelijktijdig worden ingezet.

Hebben jullie voldoende instrumenten om problemen bij verzekeraars goed op te lossen?

“Met het solvent run-off tool erbij denken we voldoende instrumenten te hebben. Probleem bij verzekeraars is dat je vrij snel bij de polishouders uitkomt. Die moet je dan korten op hun uitkeringen. Dat geeft onzekerheid en onrust. Het zou mooi zijn als er – analoog aan de depositiegarantie voor spaargeld – een verzekeringsgarantie zou zijn, dus dat je uitkeringen tot een bepaald niveau kunt garanderen. Daar is EIOPA voorstander van, en DNB ook, maar of zo'n garantie er komt, is een politieke beslissing.”

De depositieregeling is een overzichtelijke garantie tot €100.000 op spaargeld. Bij verzekeringen zijn dekkingen en risico's veel gevarieerder. Is dat geen belemmering?

“Zo'n garantie is niet bij alle verzekeringen nodig. We denken in eerste instantie vooral aan inkomensverzekeringen, zoals levensverzekeringen

en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen. Naar aanleiding van het faillissement van Conservatrix onderzoekt het ministerie van Financiën zo'n garantieregeling. Duitsland en Frankrijk hebben het al, in beperkte vorm.”

Wat is jullie doel bij resolutie?

“Toezicht moet voorkomen dat verzekeraars in de problemen komen. Als dat toch gebeurt, moet resolutie het algemeen belang beschermen. Dan gaat het om de bescherming van polishouders, het beperken van nadelige gevolgen voor maatschappij, economie en financiële markten en voorkomen dat er staatssteun nodig is.”

JE WILT JUIST FALENDE VERZEKERAARS VOORKOMEN

Sinds de resolutiewetgeving er is, hebben jullie nog geen verzekeraar hoeven afwickelen. Dus jullie weten niet hoe goed jullie zijn in jullie taak. Hoe frustrerend is dat?

“Vanuit beroepsmatige nieuwsgierigheid zou je dat natuurlijk wel in de praktijk willen meemaken. Maar ik ben blij dat dat nog niet is gebeurd. Je wilt juist falende verzekeraars voorkomen.”

Wat doen jullie in de tussentijd, zolang alles goed gaat in verzekeringsland?

“We zorgen dat we voorbereid zijn op alle denkbare scenario's. Dat betekent dat we voor grote en belangrijke nicheverzekeraars resolutieplannen maken, zodat we weten wat we kunnen doen als het inderdaad misgaat. We testen die scenario's. Kun je bijvoorbeeld een bepaalde activiteit uit een bedrijf lichten? We komen niet over de vloer bij verzekeraars, zoals bij toezicht, maar we organiseren wel workshops met ze. Zodat we goed begrijpen hoe ze werken. Waarom bepaalde waarderingen worden gehanteerd. Maar het klopt: we weten nooit precies wat er gebeurt als we in actie moeten komen. Juist dat onverwachte maakt het werk leuk.”

Toezicht houdt in de gaten of verzekeraars niet te grote risico's lopen. Hoe nauw zijn jullie daarbij betrokken? Het voortraject is nogal relevant voordat resolutie wordt ingeschakeld.

“Natuurlijk hebben we contact met toezicht. We delen kennis, we zorgen dat we niet dezelfde zaken dubbel uitvragen bij verzekeraars. Als er ergens problemen zijn, weten we dat tijdig. Maar we zijn onafhankelijk, dat is wettelijk vastgelegd. Toezicht heeft een andere insteek dan wij. Die willen in eerste plaats problemen voorkomen. Als wij worden ingeschakeld, moeten we met een frisse blik naar de verzekeraar kunnen kijken.”

Wanneer is de situatie bij een verzekeraar dermate precair dat de afdeling resolutie in beeld komt?

“Daar zijn wettelijke regels voor. Het moet dus om grote of systeemrelevante verzekeraars gaan. En er zijn criteria wanneer een verzekeraar faalt. Als er minder bezittingen zijn dan verplichtingen, of als er liquiditeitsproblemen zijn. Maar de definitie van dreigend falen is niet keihard. Uiteindelijk heeft de DNB-directie daarin het laatste woord, met een doorslaggevende stem voor de directeur resolutie.”

MAAR DE DEFINITIE VAN DREIGEND FALEN IS NIET KEIHard

Conservatrix viel buiten de resolutienormen, maar ik kan me voorstellen dat dat voor jullie een interessante casus is.

“Enorm interessant! We kunnen daar ook van leren. We hebben contact gehad met de curatoren. Die hebben het grootste deel van de portefeuille verkocht. Uiteindelijk moest er iets meer dan 10% op de polissen worden gekort. Veel minder dan gevreesd. Volgens mij is dan de conclusie dat de curatoren het best goed hebben gedaan.”

Banktoezicht en -resolutie is Europees ingericht. De grote banken vallen onder toezicht van ECB en er is één aparte Europese resolutie-instelling. Voor verzekeraars is dat allemaal nog nationaal. Waarom?
“Het toezicht op de verzekeringsmarkt is minder geharmoniseerd dan

bij banken, maar ook voor toezicht op verzekeraars werken we steeds vaker internationaal. Wij hebben geregeld contact met andere nationale toezichthouders, ook op resolutiegebied, dus er is Europese samenwerking, ook via de European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). Maar inderdaad: DNB is de nationale toezichthouder én resolutie-autoriteit voor verzekeraars die in Nederland actief zijn.”

“De Europese resolutiewetgeving is een belangrijke stap. Straks werken alle lidstaten met dezelfde minimumresolutiewetgeving. EIOPA komt met richtlijnen en technische standaarden. Een aparte Europese toezichthouder voor verzekeraars zou een volgende stap kunnen zijn, en misschien komt er ooit ook een Europese resolutieautoriteit, zoals bij banken. Maar dat zal nog wel even duren.”

Je hebt zelf ruim vijf jaar bij resolutie gewerkt. Wat is er zo aantrekkelijk aan?

“Ik ben hier begonnen nog voordat de wetgeving er was. Ik ben actuaaris en jurist. Daar zijn er niet veel van. Dat past ook wel een beetje bij de afdeling resolutie. Daar zitten veel verschillende experts. Je hebt verstand nodig van waarderingen, maar ook mensen met kennis van automatisering, van communicatie, van operationele zaken, crisismanagement. Omdat je bij resolutie zoveel verschillende instrumenten kunt inzetten, die die verschillende kennis vereisen.” ■

